

ІСТОРІЯ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ В УКРАЇНІ

Вступ

Перше спортивне товариство в Україні створено у Львові. Перший спортивний клуб – також. Перші змагання з основних видів спорту, які нині представлені в Олімпійських іграх (скажімо, футбол, хокей, баскетбол тощо) проведені у цьому місті. Перші професійні стадіони та спортивні архітектурні об'єкти певного призначення теж виникли тут. Перші широкомасштабні спортивні змагання за участю регіональних представництв проводили у місті Лева.

Тобто Львів із кінця XIX до 20-х років XX століття відігравав вирішальну роль у спортивному розвитку сучасної України. Тепер важко сказати, яке місце посідав львівський спорт у Європі. Бо річ у тому, що вже тоді існувало суддівство в лапках. Скажімо, за певними показниками у легкій атлетиці львівські спортсмени випереджували провідних австрійських легкоатлетів – ці показники зафіксовано в численних місцевих газетах. Але Відень не хотів визнавати їх, користуючись примітивними відмовками на кшталт “на ваших змаганнях не було представника з Відня, тому результати недійсні”. Хоча водночас окремі львівські спортсмени брали участь від Австрії у всеєвропейських чемпіонатах”.

Для людей спорт цього періоду був дійсно явищем атракційним. Жодна з газет не оминала увагою навіть малозначущі спортивні події, ілюструючи їх на своїх сторінках численними фотографіями.

Відлік українського спортивного руху, як правило, починають із 1894 року, коли утворився “Руський сокіл”. Однак окремі дослідники відшукали дані, що перше спортивне товариство – львівський “Сокіл”, в якому українці були рівноправними членами, – утворили 1867 року.

Підтвердженням цього було те, що під фундамент першого спорткомплексу цього “Сокола” закладено два пергаменти, написані українською та польською мовами, а в спеціальній відправі взяли участь і польські, й українські священники.

Іншою цікавинкою є факти про популярність у Львові хокею. Початки зацікавлення ним у Європі, зокрема в Україні, зараховують до 20-30 років XX століття. Однак у нашому місті вже 1909-го на ковзанці Львівського Товариства Лижварського відбувся хокейний матч за всіма правилами хокейної асоціації Канади. А згодом клуб “Чарні” взявся організувати хокейні команди, які змагалися між собою у Стрийському парку. Дивовижним для багатьох стане й те, що в часи Австрії кінця XIX століття Львів був одним із найпотужніших центрів фігурного катання. Підтвердженням цього є всеавстрійський чемпіонат з цього виду спорту, який відбувся 1902 року саме в нашому місті. А в 30-х роках львівські парні фігуристи постійно посідали призові місця у чемпіонатах Польщі. У 30-х роках у Львові відбулися й чотири міжнародні автоперегони, участь у яких брали гонщики з Норвегії, Швеції, Франції, Німеччини, Італії, інших країн. Однак цю трасу закрили через те, що вона була чи не найскладнішою в Європі.

“Якщо говорити про спорт Львова, то жодне місто світу не мало такої кількості спортивних національних товариств, як ми, – розповів Олесь Нога. – І це теж є суто львівською ознакою.

1. Історія олімпійського руху в Україні

Скажімо, перший спортивний клуб євреїв утворили саме у Львові 1907 року – це знаменита “Гасмонея”, яка впродовж трьох наступних десятиліть успішно розвивала спорт у різних його видах.

Окрім того, у Львові існували австрійські спортивні товариства, англійські, чеські, польські та, звісно, українські. Розвиток національних видів спорту призвів до того, що український національний спорт набув надзвичайно цікавого звучання. Скажімо, на всеспортивних іграх у Кракові був такий вид спорту, як кидання гуцульського топірця в мішень.

Причому участь у цих змаганнях брали спортсмени з усієї Галичини. Існувало чимало інваріантних видів спорту, яких сьогодні, може, й немає. Але тоді вони були популярними й викликали чималий інтерес, як-от кінно-лижний спорт (коли до коня, на якому сидів вершник, на пасах причіпляли лижника та влаштовували перегони). Взагалі в той час спорт мав дещо інше забарвлення, ніж нині. Скажімо, звичайний політ на аеропланах вважали спортом, бо на нього могли погодитися лише відважні люди. І ще те, що справді приємно здивувало: перший спортивний широкомасштабний клуб – Товариство забав рухових – створили 1904 року за активної участі, зокрема й фінансової, Митрополита Андрея Шептицького”.

Історія олімпійського руху в Україні розпочалася в 1952 році, коли спортсмени України у складі збірної команди Радянського Союзу вперше прийняли участь в Іграх XV Олімпіади в Хельсінкі.

З 1952 по 1990 роки олімпійський рух в Україні розвивався та зміцнював свою позицію в житті країни. Українські атлети складали щонайменше 25% кожної олімпійської команди СРСР. Під час Ігор XXII Олімпіади 1980 року деякі матчі футбольного турніру з великим успіхом проводилися в Києві.

22 грудня 1990 року I Генеральна асамблея засновників прийняла рішення створити Національний олімпійський комітет України і ця дата є офіційною датою його створення. У вересні 1993 року НОК України був остаточно визнаний Міжнародним олімпійським комітетом.

НОК України діє у відповідності до положень Олімпійської хартії, Конституції України та чинного законодавства України і свого Статуту.

Основні завдання НОК України – організація підготовки та участі спортсменів в Олімпійських іграх, розширення міжнародного співробітництва, популяризація масового спорту і здорового образу життя, фізичне і духовне

збагачення людей. З цією метою НОК України співпрацює з державними, громадськими та іншими організаціями. На засадах незалежності та доброї волі Національний олімпійський комітет України об'єднує більше 50 федерацій з видів спорту. Він також має 24 відділення у всіх областях та по одному відділенню в Автономній республіці Крим, містах Києві і Севастополі. Колективними членами НОК України є більше 80 організацій.

Першим президентом НОК України був обраний олімпійський чемпіон Валерій Пилипович Борзов (Ігри XX Олімпіади в Мюнхені, легка атлетика 100 м та 200 м). У 1994 році В. П. Борзов був обраний членом Міжнародного олімпійського комітету в Україні та перевибраний президентом НОК в грудні цього ж року.

10 грудня 1998 року IX Генеральна асамблея НОК України обрала президентом Івана Никифоровича Федоренка.

Генеральні секретарі НОК України:

29 вересня 1991 року – пан Володимир Кіба;

13 березня 1992 року – пан Борис Башенко;

19 квітня 1997 року – пан Володимир Геращенко.

Вперше НОК України представляв самостійну національну команду на Іграх XVII Олімпіади в Лілехамері, де українські атлети завоювали 1 золоту і 1 бронзову медалі і посіли 13 місце в неофіційному командному заліку. На іграх XXVI Олімпіади в Атланті національна команда України завоювала 9 золотих, 2 срібні і 12 бронзових медалей, посівши 9 загальнокомандне місце. На XVIII Олімпійських зимових іграх в Нагано завойовано 1 срібну медаль.

Всього 959 атлетів України приймали участь в Олімпійських іграх. Ними завойовано 207 золотих, 134 срібних і 139 бронзових медалей.

НОК України брав участь в 4 зимових (1993 – 1999 роки) та 3 літніх (1993 – 1997 роки) Європейських юнацьких олімпійських днях. Учасники завоювали всього 60 медалей (зимові дні: 4 срібних та 1 бронзова медаль, літні дні: 19 золотих, 15 срібних та 21 бронзова медаль).

НОК України має угоди з відомими у світі фірмами «Adidas», «Coca-Cola», «Samsung», оператором мобільного зв'язку «UMC», українською правничою фірмою «Юріс», яка надає постійну юридичну допомогу в діяльності організації. Офіційним Інтернет-провайдером НОК є компанія «Relcom-Ukraine».

В 1995 році НОК України почав випускати свій офіційний (квартальний) журнал, який виходить кожних три місяці, під назвою «Олімпійська арена», а з 1997 року видає щомісячний бюлетень «Олімпійські новини від НОК України».

НОК України має широкі зв'язки з НОКами сусідніх країн та олімпійськими організаціями. 16 представників НОК України є членами різних міжнародних організацій і об'єднань.

Тісні зв'язки НОК України має з українськими спортивними осередками за кордоном. Комітети друзів НОК України були створені і працюють зараз у США, Канаді, Австралії.

20 грудня 2002 року відбулась XIV звітно-виборна Генеральна асамблея НОК Україна, яка обрала новий склад керівництва на 2002-2006 роки. Президентом НОК абсолютною більшістю голосів був обраний Віктор Янукович – Прем'єр-міністр України, Голова Організаційного Комітету по підготовці та участі спортсменів України в Олімпійських і Паралімпійських іграх, Всесвітніх іграх глухих та Всесвітніх Універсіадах. Першим віце-президентом обрано Івана Федоренка, віце-президентами – Анатолія Писаренка та Миколу Костенка. На посаду генерального секретаря був переобраний Володимир Геращенко.

Генеральна асамблея затвердила склад членів НОК нового скликання (139 членів), обрала склад Виконавчого комітету (23 члени) та склад ревізійної комісії (3 члени).

23 червня відбулася XVIII позачергова Генеральна асамблея НОК України шляхом таємного голосування був обраний новий президент НОК України. Їм став член Виконавчого комітету МОК та НОК України, уславлений легкоатлет, олімпійський чемпіон Сергій Бубка. За пропозицією С. Н. Бубки віце-президентом НОК було обрано члена Виконкому НОК, президента Федерації

біатлону України, заступника міністра у справах молоді та спорту Володимира Бринзака.

До складу Виконкому НОК замість Миколи Костенка та Миколи Кужукіна, які подали відповідні заяви про складання своїх повноважень, були обрані Юрій Павленко та Володимир Платонов. 1 липня Президент НОК України Сергій Бубка підписав наказ про введення до структури Національного олімпійського комітету посади виконавчого директора, на яку призначений заслужений працівник фізичної культури і спорту Анатолій Васильович Домашенко.

Останніми найгучніми досягненнями українських спортсменів можна вважати виступи Яни Клочкової (плавання), пробиття збірної України з футболу на чемпіонат світу, який пройшов у 2006 році в Німеччині (українська збірна у своїй відбірковій підгрупі обійшла чемпіона Європи – збірну Греції, команду Туреччини та Данії), виступи українських боксерів братів Кличко та ін.